

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 51. De donatione,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

terius, qui nec talia gerere consuevit, nec gessisset si praesens fuisset (vt si emir equos ad negotiationem, nomine eius qui non consuevit tale quid facere, nec fecisset si praesens fuisset) torum gestum tribui gestori; non autem ei cuius nomine gestum est: nisi hic id ipsum ratum habeat. In quo casu lucrum ad eum spectabit, ac debeat expensas omnes soluere. Non possit vero, si multa negotia gesta essent ipsius nomine, quaedam in quibus lucrū cerneatur, rata habere: & quaedam in quibus damnum comperitur, non habere rata: sed teneatur rata habere omnia, aut nullum. Pro quibus facit lex si negotia, ff. De negotiis gestis.

CAPVT LXI.

De Donatione.

SVMMARIVM.

- 616 Spectantia ad rationem donationis.
- 617 Requirita ad validitatem donationis.
- 618 Retractari non potest ex mera penitentia donatoris, & diuisio illius in puram, & mixtam.
- 619 Alia diuisio in eam que est inter viuos, & in eam que est causa mortis.
- 620 De donatione à patre facta filio existenti sub ipsius potestate.

DE hac in Decretalibus habetur titulus 2. lib. tertij, & titulus 20. lib. 4. In Institutis titulus 7. lib. 2. In Digestis titulus 5. & 6. lib. 39. In Codice titulus 3. & 16. lib. 5. & titulus 54. 55. 56. & 57. lib. 10. Multis inter recentiores de eadem agit Lud. Molina de iust. & iure tract. 2. à disput. 273. ad 293. Quæ ad iudicium nobis propositum necessaria videntur, comprehendemus aliquot documentis.

PRIMUM est, ex lege Senatus, §. 1. ff. De mortis causa donationibus; donationem dici quasi doni dationem, eoque nomine significari tunc solum, eam locum habere cum datio ex liberalitate procedit: quando quidem aliunde procedens non habet doni rationem. Atque ita donatio definitur, actus liberalitatis quo quis rem aliquam in alterum acceptantem alienat gratis. Vbi aduertit primo, ad donationem requiri tam dantis, quam accipientis consensum liberum, siue expresse, siue etiam tacitum, qui ex coniecturis colligitur. Neque enim inuitus, aut ignorans donat, ex lege 10. Cod. De donationibus, inuitoque beneficium non datur, vt habet regula 69. iuris, ff. Adde ne ignorant. Ideo enim si quis infanti donare velit, id per se ipsum ipsius fidelem transigi debet; quod pro eo accipit, ex lege 26. Cod. De donationibus. Ideo item, si absens absenti aliquid donauerit, non ante perfecta erit donatio, quam de ea certior factus donatarius voluntatem suam ac consensum declarauerit; argumento legis sextæ, ibidem. Et ratio est, quia donatio requirit coniunctionem consensuum dantis & accipientis, nec in id quod ignoratur, consensus præbetur.

Aduertit secundo, rem que donatione in alium alienatur, esse posse tum corporalem, vt domum, fundum, equum, &c. tum incorporalem, vt iura, actiones, nomina debitorum, nonnullaque alia. Sic donatio est, si actionem furti, aut aliam quam in te habeo, remisero, ex lege 18. Cod. eod. tit. Item si nomina debitorum meorum gratis in te transfero, ibid. lege 2. Item si ius aliquod meum in te transferam: siue sit in re, siue in spe, & ex conditione pendens, ex lege 3. adhuc ibidem.

Aduertit tertio, ad donationem spectare, vt gratis fiat. Nam si fieret ea mente vt donatarius obligetur ad aliquid eo nomine refundendum, non esset donatio seu beneficium; sed creditum aut permutatio. Non refert tamen, quod ex ea speretur remuneratio: quoniam hæc non est compensatio debiti ex iustitia: sed vere est donatio ex liberalitate procedens, & simul ex gratitudine, que nõ tollit rationem donationis. Vnde est, quod in iudicio non datur actio in donarium, eo solo nomine ingratū, quod non remuneret: sed solum quod non modo non remuneret, sed etiam donatorem afficiat aliqua atroci iniuria. In quo casu Iustinianus Cod. De reuocandis donationibus, lege vltima, dari vult actionem ad reuocandam dona-

tionem. Quod quidem approbatur in Cap. finali De donationibus. De vario genere donationis remuneratorie vide Molinam disput. 292.

SECUNDVM documentum est, quod ad validitatem donationis requiratur primo, vt res que datur, sit propria: nam aliena donari potest quidem, non tamen, vt nec vendi valide; seu transferendo dominium, ex lege 14. 21. & 24. Cod. De donationibus. Secundo, requiratur, vt is qui donat, liberam habeat potestatem alienandi rem quam donat: qui enim subsunt alterius potestati, quoad alicuius rei alienationem, nequeunt eam valide facere, sine eorundem consensu: siue nisi quantum intellexerint esse ipsorum voluntatem. Tales sunt illi qui eadem de causa contrahere nequeunt propria autoritate, de quibus egimus in præced. cap. 9. & in lib. 4. cap. 22. explicando à quibus elemosyna corporalis possit fieri. Tertio, requirantur omnia, que sunt necessaria ad validam promissionem de quibus videndum est caput sextum huiusce libri. Quarto, requiratur vt traditio rei interueniat. Nam, vt habetur lege 20. Cod. De pactis, traditionibus & vscupationibus dominia rerum, non nudis pactis transferuntur. Sufficere autem eam quæ iuris fictione, iuxta antedicta cap. 1. nu. 12. vim habet veræ traditionis, ex eo constat, quod in beneficiis seu donationibus, tanquam profectus scilicet ex animo plane liberali, interpretatio plenissima facienda sit, ex Cap. Cum dilecti, in fine, De donationibus.

Iam ad donationis validitatem nulla solemnitas requiritur (ex lege vltima, Cod. De donationibus) præter insinuationem; si donatio ipsa quingentos aureos excedat, ex præcedenti lege penult. Ne quis enim facile vltra modum liberalis esset, aut via pateret confictis donationibus, constitutum est lege, tam immentas Iudici competenti insinuari, & in acta publica redigi: etiam si fierent inter personas coniunctas, ex lege 25. 27. & 32. Cod. De donationibus. Pluribus differentem de donis quæ insinuatione indiget, aut quæ non indiget: & quid tenendum sit de donatione facta omnium bonorum tam presentium, quam futurorum, vide Molinam disput. 278. 279. & 280.

TERTIVM documentum est, donationem rite valideque perfectam non posse ex mera donatoris penitentia retractari, ex lege 2. 3. & 4. Cod. De reuocandis donationibus; exceptis tamen duobus casibus, quorum prior est, quem ante attingimus, cum donatarius atrocem iniuriam fecit donatori, posterior vero, qui habetur ex lege Si vnam, eodem titulo, cum quis non habens liberos, omnia sua bona, aut magnam eorum partem alicui largitus est. Si enim postea liberos suscipiat, totum quod largitus est, repetere poterit. Vide Molinam disput. 281. 282. & 283.

QUARTVM documentum est, donationem aliam dici puram, seu nudam, tanquam eam cui nihil extrinse cum appositum est, & aliam mixtam, seu vscitam, tanquam eam cui ad instar vscis apponatur, vel tempus futurū, vel conditio, vel modus, vel demonstratio, vel causa: ita vt quædam dicatur facta cum additione in diem, seu tempus futurū: quædam sub conditione, quædam sub modo, vel demonstratione, & quædam ppter causam. De pura autem nihil peculiare occurrat proxime dictis addendum. De facta cum additione in diem, iudicandum est secundum ea quæ in præced. n. 299. dicta sunt de vscitione cum pacto additionis in diem. De reliquis autem, per ea quæ de conditione, modo, demonstratione, & causa contractui apponi solitis dicta sunt in huiusce libri cap. 5. addere poterit qui voluerit, adita per Molinam in disput. 284. 285. & 286.

QUINTVM documentum est, Institutis De donationibus, §. 1. Donationem in genere diuidi adhuc in eam quæ dicitur donatio inter viuos, & in eam quæ dicitur donatio causa mortis: eo quod scilicet donator hanc (non item illam) faciat adductis cogitatione mortis, aut periculi eiusdem. Vnde sequitur differentia posita in lege 1. & in lege 35. §. 2. ff. De mortis causa donationibus; quod in donatione mortis causa, donator malit se habere rem, quam donarium: & hunc malit, quam suam heredem eam habere. In donatione vero inter viuos, malit donariū eam habere, etiam quæ semet. Est & alia differentia; quod donatio inter viuos egeat insinuatione, si excedat præfixam

617.

618.

619.

à iure quantitate, cuius meminimus sub finem præcedentis documenti secundi. Donatio vero causa mortis, ad instar legati & ultimæ voluntatis, non egere in sinuatione ut valida sit, quantumvis excedat summam à iure definitam: dummodo fiat coram quinque testibus, ex lege finali, Cod. De donationibus causa mortis. De quare Molina disput. 288. circa initium.

ADVERTE autem donationem causa mortis factam cum pacto de non reuocando; seu cum promissione de non contraveniendo illi, transire in donationem inter vivos, ex lege Vbi ita donatur, ff. De mortis causa donationibus: vbi ratio hæc tangitur; quod tunc mors censeatur potius causa impulsiva, quam finalis. Quod si aliunde certo constaret donatorem voluisse nihilominus donare tantummodo causa mortis: pactum de non reuocando adiectum habendum esset pro non appposito, tanquam repugnans naturæ talis donationis. Etenim de ratione donationis causa mortis, est, ut ita sit quidem, morte donatoris secuta, tanquam cõditione impleta; sed ante mortem eius reuocari possit, eiusdem penitentiâ, mutatione ve voluntatis, qua rem taliter donatam repetat, aut alteri donec: ex lege 30. ff. eodem tit. De qua donationis specie qui plura volent, videre poterit Molinam disput. 287. & 288. ut & de donatione inter coniuges, & donatione propter nuptias disput. 289. & latissime Thom. Sanchez in lib. 6. de matrimonio.

610. DE DONATIONE à patre facta filio existenti sub ipsius potestate, idem Molina disput. 291. De qua nobis sufficit illud attingere: eam in validam esse, nisi facta sit cum rei traditione; adhucque traditione facta, patri interim dum viuit integrum esse eam reuocare: quod si non faciat, confirmari morte ipsius, ac fieri omnino validam, & retrahendi ad tempus in quo facta fuit traditio: ita ut cum re donata fructus ex ea percepti ad filium donatarium pertineant; nisi donatio facta sit sine in sinuatione, & donum tantæ quãtatis sit ut excedat eam, in qua sola permillum est sine in sinuatione donare. Tunc enim donatio, morte patris quoad excessum nõ confirmatur; nisi ipse in extremis positus eam confirmet: quo casu valebit quidem, etiam quoad excessum: non tamen ut donatio, sed ut legatum, quod in sinuatione non indiget, ideoque non retrahatur quoad eundem excessum; hoc est, si qui fructus inde prouenerint à tempore traditionis vsq; ad mortem patris, nõ spectabunt ad filium donatarium. In his communiter Doctores conuenire aliquot citatis, & additis legibus quibus nituntur, habet in Molina in eadem disput. 291. Qui de cæteris quæ spectant ad donationem filio factam à patre, videri potest, tum ibidem, tum in aliis disputationibus quas ipsemet illic commemorat. Ea enim hic persequi nimis longum esset, nec necessarium: cum tractari soleant maxime in foro externo, ideoque de eis respondere debeant ex professo Causidici; ut & de iis quæ pertinent ad testamentum & legata, quæ donationes quædam sunt: de quibus proinde consequenter dicturi; pauca tantum attingemus, relinquentes traditionem eorum amplam videndam apud eundem Molinam de iust. & iure tract. 2. à disput. 124. ad finem vsque: aut apud Summiarios, præsertim Syluestrum in verbo Testamentum, & in verbo Legatum.

CAPVT LII.

De Testamento & Legato.

SUMMARIUM.

- 621 Definitio testamenti.
 622 Illius diuisio in testamentum in scriptis, & in testamentum nuncupatiuum: & solemnitas, quæ diuersa in illis requiritur.
 623 Quomodo intelligendum sit quod in iure canonico reprobatum illud, quod civile prescribit de septenario numero testium.
 624 Qui testari non possint.
 625 Qui heredes, aut legatarii institui possint, quique non possint. Deque spurio documenta quædam.
 626 Quid possit in iure institutus est heres.

627 Quibus in commodis sit obnoxius.

628 Quid & quotuplex sit substitutio, ac de vulgari, pupillari, & exemplari.

629 De fideicommissoria.

630 De reciproca & de compendiosa.

631 De legatis, quod non obtinet quin ab hereditate detrahatur per se Falcidia.

632 Aliquot euentus in quibus detrahi non potest.

INTER donationes causa mortis constituitur vltima voluntas; quæ est gratuita dispositio de bonis in tempus sequens mortem disponentis; atque vltimæ voluntatis præcipua species est testamentum: de quo ac de aliis vltimis voluntatibus in iure ciuili multis agitur. In iure canonico vero habetur de eo in lib. 3. Decretalium titulus 26. Nos documenta aliquot trademus accommodata ad nostrum institutum.

Quid sit testamentum.

PRIMUM est (de quo Molina in cit. disput. 124.) Ex lege 1. ff. De testamentis, iuncta glossa, hæc testamenti definitionem haberi, quod sit voluntatis nostræ iusta sententia, de eo quod post mortem nostram fieri volumus, cum heredis institutione. Cuius definitionis prima pars, tanquam genus, ostendit quod commune est testamento cum contractibus, & donatione inter vivos: nimirum esse voluntatis decretum, exterius prolatum, requirens ad validitatem, ut sit iustum. Nam iniquum non valet, ut illud quo sine iusta causa exheredatur filius, ex Cap. Si quis 13. q. 2. aut quod est contra bonos mores, aut pietatem, vel veritatem; iuxta legem Conditiones, & legem Filii, ff. De conditionibus institutionum. Secunda pars (de eo quod, &c.) separat testamentum à donatione inter vivos. Reliqua vero pars, cum heredis institutione, separat ipsum à reliquis vltimis voluntatibus, in quibus hæredes non instituntur, sed legata seu donationes ab herede præstandæ, relinquuntur tantum: aut aliud quidpiam testamento accessorium, disponitur; ut fit per codicillum (de quo Molina differit in disput. 131. & 132.) in vsu positum, ad aliquid in testamento explicandum, vel mutandum, addendum, vel detrahendum; vel ad legata instituenda, vel ad faciendam substitutionem fideicommissoriam, seu qua quis ab herede quæ testamento prius instituit, vel qui debet succedere ab intestato, exigit ut tertio quem substituit, relinquat hereditatem.

Aduerte obiter inter testamentum, & codicillum, præter iam dictam ex tradita definitione collectam, plures alias differentias assignari; de quibus videri potest Syluester in verbo Testamentum 1. num. 2.

Quotuplex sit testamentum, & quam solemnitatem requirat.

SECUNDUM documentum est; duplex testamentum distinguitur: vnum solitum dici testamentum in scriptis; quia aliter fieri quam in scriptis, & quod conditor velit rebellionem, & testes latere quid in eo contineatur: vnde vocatur etiam testamentum clausum. Alterum vero solitum dici nuncupatiuum, eo quod voce coram testibus nuncupetur, seu declaretur quid in eo contineatur, quidve testator post mortem suam fieri velit; quod etiam inde consuevit dici testamentum apertum.

Hæc ita annotans Molina in cit. disput. 125. ista addit de solemnitate ad prius necessaria iure communi post consecutam & clausam scripturam, in qua voluntas testatoris contineatur, adhiberi debent 7. testes masculi, liberi, aut qui liberi reputentur, puberes, ac pinde qui 14. annu compluerint, ac rogati, hoc est, ad id vocati seu inuitati: coram quibus testator vno eodemque tempore dicat, ac manifestet illud esse suum testamentum; illudque propria manu subscribat, si sciat, & possit: sin minus, adhibendus est octauus testis, qui loco eius illud subscribat. Deinde illud subscribere debent vno & eodem tempore septem illi testes, ac singuli subscribare, siue annulo, aut sigillo proprio, siue alieno: